

HELGI GÍSLASON

Sýningin er tileinkuð föður mínum Gísla Eiríkssyni

EFNI, FORM OG . . . YFIRBORÐ.

Verk Helga Gíslasonar myndhöggvara eru ekki hönnuð á teikniborðinu og útfærð af vandausum handverksmönnum, líkt og verk fjölmargra nútímamyndhöggvara, heldur verða þau til af glímunni við efnið á meðan listamaðurinn vinnur.

Í upphafi er að vísu hugmynd. Og oftast efni. En verk er ekki takmarkað af hugmynd og einhvers staðar á ferlinum getur verk tekið upp á því að fara eigin ófyrirsjáanlegar leiðir. Útkoman er málamiðlun milli efnis og hugmynda.

Það hefur verið eitt af lögmálum nútímaskúlptúrs að eiginleikar efnis ráði formi. Helgi hefur hins vegar ákveðið að „efnisins verðleikar“ ráði ekki yfir listamanninum, heldur ráði listamaðurinn yfir efninu og gefi því form.

Pannig fær t.d. járnplata, alþekkt fyrir ósveigjanleika sinn, á sig tvo prótókollvafninga í meðförum listamannsins og með því forframað og göfugt yfirbragð. Á sama hátt verður ryðgað yfirborð plötunnar að mjúku flaueli, þegar það hefur verið vaxborið. Og hvers vegna skyldi listamanni ekki geta dottið í hug að tina brons silfurgrátt á lokastigi vinnslunnar ef „verkið krefst þess“?

Gler er í edli sínu gagnsætt og brothætt. Oftast líka þunnt og áferðarslétt. Helgi hefur hins vegar ákveðið að gefa tilfinningu fyrir því sem þúngu og massífu efni, án þess að það glati ýmsum sérlegum glereiginleikum sínum eins og að hleypa ljósi í gegnum sig. Það gerir hann með því að móðellera það og steypa í klumpa með sambærilegri steypitækni og málminn.

Verk Helga standa ekki á stöpli. Þau standa hins vegar sum á einum bronsfæti. Kantaðir píramíðarnir og oddskarpir uggarir sem áður risu út úr mjúku yfirborðinu eru orðnir að bronskal-eikum fylltum massífum kristalsdropum.

Helgi hefur alltaf unnið í fjölbreytileg efni; járn, tré, gífs, brons, stál . . . og er stöðugt að gera tilraunir með ný efni; gler, kristal, vax. . . Oft teflir hann saman í einu verki tveimur, jafnvel þremur ólíkum efnum.

Hann hóf að steypa verk sín í brons fyrir 15 árum og hefur alltaf fremur verið maður hinna endanlegu og óförgengilegu efna. Hann er líka maður hinna fallegu efna. Þau efni eiga það flest sameiginlegt að vera dýr og krefjast langs og flókens vinnuferlis.

Þar sem aðalvettvangur listamannsins hefur lengi verið málmsteypan, þá verða verk hans til úr fljótandi efni og eru upphaflega unnin í mjúkt efni. Verkin eru þó ekki eiginlegar afsteypur í hefðbundnum skilningi þess orðs, því þegar búið er að steypa er aðeins lokið ákveðinni forvinnu við verk. Þá á eftir að klípa málminn sundur, beygla hann og beygja. Sjóða hann og gera deigan til þess að geta hamrað hann og mótað. Fá fram lit og fá fram áferð. Umfram allt þó áferð.

Höggmyndir Helga eru ekki aðeins efni og form í tilteknu rými, heldur líka flötur, yfirborð, áferð, jafnvel litur. Verkin byggja ekki eingöngu á rýmishugsun, heldur hefur listamaðurinn líka áhuga á höggmynd sem yfirborði á massa; á sambandi teikningar og höggmynda. Yfirborðs-áferð höggmynda má að vissu leyti líkja við pensilförl í málverki og margbreytileg meðhöndlun efnisins, – með ummerkjum eftir ýmis tól og tæki, – gerir yfirborð verka Helga bæði lífræn og tilfinningahlaðin.

Verk Helga Gíslasonar eru hvorki fullyrðingar um rýmið sem þau eru staðsett í né staðhæfingar um upplifun áhorfenda á því sama rými. Upplifun áhorfanda er ekki fyrirfram innbyggð í merkingu verkisins. Verkin eru formrænir skúlptúrar, höggmyndir í klassískri merkingu þess orðs. Listamaðurinn kemur fyrstur, þá hugmyndin, síðan efnið og formið, þá aftur hugmynd, meira unnið efni og annað form, síðan hugsanlega áhorfandi.

Höggmynd 1992, efni brons/tin stærð 160×65

Helgi Gíslason, Vogaseli 3, 109 Reykjavík

NÁM:

Myndlista- og handiðaskóli Íslands	1965–1969
Frjáls myndlistadeild við sama skóla	1970–1971
Valand listaháskóli Gautaborg	1971–1976

STARFSFERILL:

Aðstoðarkennari við Valand listaháskóla í Gautaborg	1973–1975
Kennari á listasviði Fjölbrautaskólans í Breiðholti	1977–
Félagi í FIM frá 1977 og í stjórn þess um tíma	
Félagi í Myndhöggvarafélagi Reykjavíkur frá 1977 og formaður þess um tíma.	
Sat í safnráði Listasafns Íslands 1984–1988.	
Deildi 3. verðlaunum í samkeppni um útverk við flugstöð Leifs Eiríkssonar 1985.	
Hlaut 1. verðlaun í samkeppni um útverk við Útvarpshúsið í Reykjavík 1986.	
Deildi 1. verðlaunum ásamt tveimur arkitektum um breytingar á Fossvogskirkju í Reykjavík 1989.	
Hlaut bjartsýnisverðlaun Bröste 1991.	

EINKASÝNINGAR:

Kjarvalsstaðir Reykjavík	1992
Gallerí Borg Reykjavík	1988
Kjarvalsstaðir Reykjavík	1986
Gallerí Vömel Dusseldorf Þýskalandi	1986
Bfg Gallerí Hamborg Þýskalandi	1986
Museum für Naturkunde Freiburg Þýskalandi	1986
Gallerí í Frankfurt Þýskalandi	1986
Rathaus Köln-Pors Þýskalandi	1986
Gallerí Kunstlich V-Berlín	1985
Listmunahúsið Reykjavík	1985
Kjarvalsstaðir í Reykjavík	1983
Norræna húsið Reykjavík	1977

SAMSÝNINGAR:

Hefur tekið þátt í fjölda samsýninga hér sem erlendis frá 1970.

VERK Í OPINBERRI EIGU:

Lágmynd Íslandsbanka Grensásvegi steinsteypa stærð 150×110	1975
Listasafn Íslands höfuð brennt í leir	1977
Lágmynd til minningar um Sigvalda Kaldalóns steipt í brons stærð 140×120	1978
Höggmynd við Skálatúnsheimilið steinsteypa stærð 80×100	1978
Listasafn Íslands skúlptúr steypur í brons stærð 70×40	1983
Listasafn Reykjavíkur skúlptúr steypur í brons stærð 110×50	1983
Fjórar veggmyndir á Fiskiðjunni Húsavík efni ryðfrítt stál stærð 900×300	1985
Lágmynd í anddyri Hótel Sögu smíðuð í kopar stærð 300×180	1986
Lágmynd í minningu Chirbeck landlæknis efni bronssteypa og blágrýti stærð 200×60	1986
Dyr Seðlabanka Íslands lágmynd steipt í brons stærð 500×220	1987
Höggmynd til minningar um séra Valdimar Briem Stóra-Núpi efni blágrýti og ryðfrítt stál stærð 300×40	1988
Höggmynd til minningar um Árna Thorlacíus Stykkishólmi smíðaður í ryðfrítt stál og blágrýti stærð 280×300	1989
Höggmynd til minningar um Thor Jensen Hallargarðinum Rvk. efni bronssteypa, ryðfrítt stál og blágrýti hæð 550	1989

Höggmynd 1991, efni brons/gler stærð 125×37

1988
Höggmynd til minningar um sjómenn Höfn Hornafirði efni brons og steinsteypa
stærð 900×80. Stærð á bronzi 160×80.

1989–1990

Altarismynd altari, skírnarfontur, ræðustóll, kertastjakar og dyr Fossvogskirkju Reykjavík, efni bronssteypa, gler, kopar og grágrýti, stærð altarismyndar 540×520

Sýning á Kjarvalsstöðum apríl '92